

MANNENOVERSCHOT IS BRON VAN GEWELD TEGEN VROUWEN

Mitu Khurana koos voor haar dochters en zichzelf

Wat is er nou precies gebeurd in die bus? Wie was ze, wat is haar naam? Het waren niet langer vragen die alleen de Indiase pers bezig hielden. Nee, het leven en de dood van Jyoti Singh Pandey werd al snel wereldwijd nieuws. Het gaf mij, als freelance journalist in India, de kans om uit te leggen hoe het gesteld is met vrouwenrechten hier.

Het is geen makkelijke klus om de tragedie achter het verhaal van de 23-jarige studente uit New Delhi die zo bruuft vermoord werd te belichten. Maar als journalist en zeker als vrouw van Indiase afkomst is het een kans die ik elke keer met beide handen aangrijp. Het leven van Jyoti stond symbool voor de vooruitgang van de moderne Indiase vrouw. Ondanks de lage sociale klasse van haar familie kon ze studeren. Haar ouders waren bereid te investeren in hun dochter. Ze zagen in hun in-

telligente dochter zelfs een kans hun eigen toekomst te verbeteren. Haar familie in de deelstaat Uttar Pradesh vormde ook nauwelijks een drempel voor een relatie met een jongen uit een welgestelde familie in Delhi. Samen gingen ze die laatste avond naar de film. In zijn eerste interview na haar dood vertelde de jonge man dat hij bereid was tegen zijn familie in te gaan als zij een huwelijk niet zouden accepteren.

Woede

Met de dood van Jyoti verstomde opeens het geloof van middenklasse India dat de positie van de vrouw in hun land verbeterde. Vijf mannen en een ijzeren staaf hielpen die nationale droom in een nacht om zeep. De woede in India was zelden zo groot. Maar elke demonstrant die in de dagen voorafgaand aan haar dood protesteerde rondom India Gate wist ook dat dit niet de eerste keer was. En uit de vele nieuwsberichten die volgden over nieuwe verkrachtingszaken bleek al snel dat die nationale woede misdaden van dergelijke gruwelijke proporties ook niet kon voorkomen.

Hetzelfde verhaal

Voor ik het verhaal van Jyoti mocht vertellen had ik al vele malen haar verhaal verteld. Soms ging het over een andere situatie, soms over een andere stad, de slachtoffers hadden allen een andere naam. Maar in zekere zin was het altijd hetzelfde verhaal. Het verhaal van India's ongewenste dochters kent vele vormen. En elke keer komen dezelfde vragen bij mij terug. Waarom? Waarom lijkt er geen verbetering te komen in de positie van de vrouw in India. En waarom lijkt het alsof het geweld alleen maar toeneemt?

« In India word ik op onbewaakte momenten soms overvallen door de constatering dat ik de enige vrouw in de ruimte ben »

Jyoti Singh Pandey

Straten zonder kleur

India voelt voor mij soms als de film *The Women*, maar dan de omgekeerde versie. In de drama-comedy uit 1939 (of in de remake van 2008) spelen alleen maar vrouwelijke actrices. In de hele film is geen man te bekennen. In India word ik op onbewaakte momenten soms overvallen door de constatering dat ik de enige vrouw in de ruimte ben. Dat kan zijn als ik een bedrijf bezoek en in een lift sta vol met mannelijke werknemers. Het kan voorkomen als ik na een dag werk even snel een restaurant binnenloop om avondeten te bestellen. Maar het gekste gevoel geeft het als je op straat loopt, opkijkt en geen vrouw om je heen ziet. De kleurige sari's die zo heerlijk afsteken bij de ouderwetse kaki-kleurige kleding die mannen vaak dragen zijn opeens allemaal verdwenen. Het is dof op straat.

Een zoon graag

Dat het straatbeeld soms, misschien maar voor even, volledig beheerst wordt door mannen is niet zo gek als je bedenkt dat er jaarlijks een miljoen meisjes vermoord worden. Onderzoekers schatten dat dit sinds 1980 geresulteerd heeft in een gemis van ongeveer veertig miljoen Indiase dochters. Door middel van sekseselectieve abortus, verwaarlozing of moord laten Indiase ouders hun voorkeur duidelijk blijken. Een zoon houdt het geld in de familie, een dochter kost handen vol aan een bruidsschat. Daarbij moet genoemd worden dat het vragen van een bruidsschat officieel verboden is in India, maar cultureel niet

blijkt uit te bannen. Er zijn dorpen in India waar in jaren geen dochter meer geboren is. De dorpsoudsten claimen dat de goden hun goed gezind zijn geweest door de vrouwen te zegenen met zoons. Maar de waarheid is vaak een veel grimmiger verhaal.

Niet afwachten

De voorkeur voor een zoon blijkt niet voornamelijk te liggen bij gezinnen die in armoede leven. Al in de jaren tachtig van de vorige eeuw schreef antropologe Monica Das Gupta over de druk die vrouwen uit de hogere lagen van de Indiase samenleving ervaren. Welvarende families hebben vaak kleinere gezinnen. Ze kunnen niet het biologische proces afwachten totdat ze een zoon krijgen, zoals je soms ziet bij gezinnen op het platteland.

« Geen land kan ongestraft haar dochters vermoorden »

Man-vrouw-verhoudingen per deelstaat (aantal vrouwen per 1000 mannen)

1	Kerala	1.084
2	Tamil Nadu	995
3	Andhra Pradesh	992
4	Chattisgarh	991
5	Manipur	987
6	Meghalaya	986
7	Odisha	978
8	Mizoram	975
9	Himachal Pradesh	974
10	Karnataka	968
11	Goa	968
12	Uttarakhand	963
13	Tripura	961
14	Assam	954
15	Jharkhand	947
16	West-Bengalen	947
17	Maharashtra	946
**	Geheel India	940
18	Nagaland	931
19	Madhya Pradesh	930
20	Rajasthan	926
21	Arunachal Pradesh	920
22	Gujarat	918
23	Bihar	916
24	Uttar Pradesh	908
25	Punjab	893
26	Sikkim	889
27	Jammu & Kashmir	883
28	Haryana	877

Bron: *Census of India (2011)*

Zegen?

Het verhaal van Mitu Khurana, een arts uit New Delhi, laat zien dat ook als er geld is voor de bruidsschat dochters toch als een last worden gezien. Mitu's schoonfamilie zag haar tweelingdochters als een probleem, omdat ze vreesden dat een carrièrevrouw als Mitu niet meer dan twee zwangerschappen zou willen. Met de geboorte van twee tweelingdochters bleef er nog maar een kans over op een zoon. Mitu heeft gevochten tegen de abortus waar de familie om vroeg en haar eigenlijk toe dwong. De tweeling werd geboren. Maar toen haar schoonmoeder een van de pasgeboren baby's met Maxi-Cosi en al van de trap gooide was het voor Mitu genoeg. Ze verliet, samen met beide dochters, haar man.

Hoewel veel families het krijgen van een zoon beschouwen als een zegen, wordt het negatieve effect van deze sociale voorkeur steeds duidelijker. Het gevaar van een samenleving zonder vrouwen begint zich langzaam af te tekenen in India. En niet alleen vrouwen zijn daar de dupe van.

Mannen in overvloed

Een van de dorpen 'zonder vrouwen' is Berhana in de deelstaat Haryana. Het dorp, niet ver van India's hoofdstad New Delhi, heeft een van de laagste aantallen dochters in het land. Maar of families nog gefeliciteerd worden bij de komst van een zoon is de vraag. Het verschil in aantallen vrouwen en mannen is hier zo uit de hand gelopen dat er geen bruiden meer beschikbaar zijn voor de zoons. Ouders uit Berhana moeten hun zoektocht naar bruiden uitbreiden naar andere deelstaten, zoals Orissa, Tripura en Assam. In plaats van de gevreesde bruidsschat leggen families nu tienduizenden roepies neer om een bruid te vinden en te kopen. Ondanks deze verhoogde kosten van het hebben van een zoon blijken er toch weer nieuwe redenen te zijn ontstaan om dochters te blijven aborteren. Veel families vinden het niet langer veilig om een dochter op te voeden in het door mannen gedomineerde dorp.

Roekeloos gedrag

Door de komst van echoscopie midden jaren tachtig van de vorige eeuw neemt het

verschil in de geboorte van meisjes en jongens opeens toe. Voor heel India geldt dat er nu 37 miljoen meer mannen dan vrouwen zijn (volkstelling 2011). 17 miljoen van hen zijn jonge mannen die behoren tot de leeftijdsgroep die verantwoordelijk is voor het plegen van de meeste misdaden in India. Een buitengewoon fascinerend onderzoek dat meer dan tien jaar geleden gedaan werd door Valerie Hudson en Andrea de Boer waarschuwde toen al voor de gevolgen van deze onbalans. Voor veel wetenschappers biedt dit onderzoek een mogelijk antwoord op vragen die we nu pas beginnen te stellen. In *A Surplus of Men, A Deficit of Peace* proberen de onderzoeksters antwoord te geven op de vraag die nu zo actueel is: waarom staan Indiase kranten bol met verhalen van misdaden tegen vrouwen, de een nog gruwelijker dan de ander. De studie laat zien dat meer geweld tegen vrouwen voorkomt in landen waar de balans tussen mannen en vrouwen van volwassen leeftijd zoek is. Volgens de onderzoeksters vormen vooral jonge mannen uit sociaal lage klassen de bron van het probleem. Het overschot aan mannen biedt vrouwen de kans kieskeurig te zijn in hun partnerkeuze. Voor de mannen betekent dat grotere concurrentie, niet alleen op de huwelijksmarkt. Mannen in dit soort landen vinden ook moeilijker een baan en hebben moeite zich te profileren in de samenleving. En de druk om zich te bewijzen binnen de groep is sterker aanwezig. Dit leidt tot roekeloos gedrag. Volgens *A Surplus of Men, A Deficit of Peace* wordt dit verder bemoeilijkt door het verschil in gedrag tussen getrouwde en ongetrouwde mannen. De hoeveelheid testosteron neemt af bij getrouwde mannen. Een groot aantal ongetrouwde mannen zorgt voor een enorm overschot aan rondrazend testosteron.

Wereldwijd probleem

De feministe in mij genoot van de eerste dertig minuten van *The Women*, de film zonder mannen. Al die heerlijk herkenbare situaties waarin je als vrouw een man geen moment mist. Maar dat gevoel vervaagt al snel als je je begint te realiseren dat ondanks dat er geen man te zien is, de hele film juist om mannen draait. Zo is het ook met de straten in India waar even geen vrouw te ontdekken is. Geen land kan on-

gestraft haar dochters vermoorden.

India heeft jarenlang haar ogen gesloten voor het probleem. In die tijd is het aantal mannen alleen maar toegenomen. Het verbod op een echoscopie of het vragen van een bruidsschat en de wet tegen sekseselectieve abortus hebben daar niks aan kunnen veranderen. Met de juiste connecties en genoeg geld kan elk gezin een zoon op de wereld zetten.

Je kan als Nederlandse vrouw nu dan wel opgelucht adem halen dat je niet in Azië woont, maar een derde van de wereldbevolking woont in India of China, het andere land waar meisjes ongewenst en mannen in overvloed zijn. Dit maak abortus van meisjes en het overschot aan mannen een wereldwijd probleem.

Devi Boerema

Zie ook het artikel 'India in de ban van verkrachting' in nummer 201 van *India Nu*.

